

A TANTÁRGY ADATLAPJA

Néprajz

Egyetemi tanév 2025-2026

1. A képzési program adatai

1.1. Felsőoktatási intézmény	Babeş-Bolyai Tudományegyetem
1.2. Kar	Szociológia és Szociális Munka Kar
1.3. Intézet	Magyar Szociológia és Szociális Munka Intézet
1.4. Szakterület	Szociológia
1.5. Képzési szint	Alapképzés
1.6. Tanulmányi program / Képesítés	Antropológia
1.7. Képzési forma	Nappali

2. A tantárgy adatai

2.1. A tantárgy neve	Néprajz	A tantárgy kódja	ALM3512				
2.2. Az előadásért felelős tanár neve	Dr. SZABÓ Á. Töhötöm egyetemi docens						
2.3. A szemináriumért felelős tanár neve	Dr. BAKOS Áron egyetemi tanársegéd						
2.4. Tanulmányi év	II, III	2.5. Félév	3, 5	2.6. Értékelés módja	K	2.7. Tantárgy típusa	Választható

3. Teljes becsült idő (az oktatási tevékenység féléves óraszama)

3.1. Heti óraszám	4	melyből: 3.2 előadás	2	3.3 szeminárium/labor/projekt	1
3.4. Tantervben szereplő összórászám	42	melyből: 3.5 előadás	28	3.6 szeminárium/labor	14
Az egyéni tanulmányi idő (ET) és az önképzési tevékenységekre (ÖT) szánt idő elosztása:					óra
A tankönyv, a jegyzet, a szakirodalom vagy saját jegyzetek tanulmányozása					10
Könyvtárban, elektronikus adatbázisokban vagy terepen való további tájékozódás					10
Szemináriumok / laborok, házi feladatok, portfóliók, referátumok, esszék kidolgozása					10
Egyéni készségfejlesztés (tutorálás)					2
Vizsgák					1
Más tevékenységek:					0
3.7. Egyéni tanulmányi idő (ET) és önképzési tevékenységekre (ÖT) szánt idő összórászama				33	
3.8. A félév összórászama				75	
3.9. Kreditszám				3	

4. Előfeltételek (ha vannak)

4.1. Tantervi	-
4.2. Kompetenciabeli	-

5. Feltételek (ha vannak)

5.1. Az előadás lebonyolításának feltételei	Számítógéppel, videoprojektorral, táblával felszerelt terem.
5.2. A szeminárium / labor lebonyolításának feltételei	Számítógéppel, videoprojektorral, táblával felszerelt terem.

6. Elsajátítandó jellemző kompetenciák¹

Szakmai/kulcs- kompetenciák	<ul style="list-style-type: none"> • tudományos kutatásokat végeznek • kezeli a kutatási adatokat • tudományos publikációkat ír • elősegíti a nyílt innovációt a kutatásban • projektmenedzsmentet biztosít • terjeszti az eredményeket a tudományos közösség számára • stratégiai hatás érdekében kezeli a tudást • az etika és a tudományos integritás elveit alkalmazza a kutatási tevékenységek során • tudományos módszereket alkalmaz • elősegíti a nyilvánosság bevonását a kutatásba • interdiszciplináris kutatást végez
Transzverzális kompetenciák	<ul style="list-style-type: none"> • kezdeményezőkézséget mutat • betartja a vállalásokat • felelősséget vállal • gyorsan gondolkodik • megmutatja önmagát reflektál • kíváncsiságot mutat • pozitívan viszonyul a kihívásokhoz • analitikusan gondolkodik • tiszteletben tartja a kulturális értékek és normák sokféleségét • bizonytalanságot kezel • közönséget szólít meg • csapatban dolgozik • bizalmat mutat • lojalitásról tesz tanúbizonyságot • empátiáról tesz tanúbizonyságot • empátiát mutat • stresszel megbirkózik • hatékonyan dolgozik • kritikusan dolgozik • kritikusan gondolkodik • értékeli a kulturális és művészeti kifejezések sokszínűségét • tanulási hajlandóságot mutat • problémákat azonosít • internetes keresést végez • interkulturális kompetenciát mutat • önállóan dolgozik • kreatívan gondolkodik

¹ Választhat kompetenciák vagy tanulási eredmények között, illetve választhatja mindkettőt is. Amennyiben csak az egyik lehetőséget választja, a másik lehetőséget el kell távolítani a táblázatból, és a kiválasztott lehetőség a 6. számot kapja.

7. A tantárgy célkitűzései (az elsajátítandó jellemző kompetenciák alapján)

7.1 A tantárgy általános célkitűzése	A szociálintropológia és a társadalomnéprajz legfontosabb eredményeinek, elméleteinek és dilemmáinak a bemutatása, a hallgatókkal történő megismertetése.
7.2 A tantárgy sajátos célkitűzései	A hallgatók az előadások és a szemináriumok keretében cselekvően megismerkednek az írásbeliség nélküli csoportok és a falusi társadalmak tagolódásával, belső intézményeivel. Ugyanakkor elsajátítják azokat az alapvető fogalmakat és módszereket is, melyeknek segítségével szakszerű elemzéseket végezhetnek kutatásaik során a szociálintropológia, a társadalomnéprajz, a faluszociológia és a társadalomtörténet eszköztárának a használatával. A kurzus és a szeminárium a magyar népi társadalom szerkezetét tartja szem előtt, de az egyes szempontok bevezetésénél mindig számot vet a tágabb, szociálintropológiai és szociológiai kontextussal.

8. A tantárgy tartalma

8.1 Előadás	Didaktikai módszerek	Megjegyzések
Bevezetés: eligazítás, a feladatok és az előadás tematikájának a megbeszélése. Ember és társadalmiság. Natúra és kultúra. Állat és ember: csoportformálódás. Alapfogalmak: nép, kategória, társadalom és közösség (belső pozícióközösség, külső pozícióközösség, akcióközösség), <i>cloakroom communities</i> , csoport, kohorsz, osztály, rend, populáció, struktúra, antistruktúra. Klasszifikáció, kategorizáció. Néprajz, antropológia, szociológia, társadalomtörténet: rövid kutatástörténet.	Előadás, kérdések, megbeszélés	
A személy, az egyén. Individualista és strukturalista elméletek. A cselekvőképesség fogalma (agent, agency; creativity and imagination) Determinizmus és útfüggőség. Életpálya és élettörténet mint az egyén megközelítésének lehetséges módzatai.	Előadás, kérdések, megbeszélés	
Tőkeformák, habitus, mező, társadalmi egyenlőtlenség, a társadalmi egyenlőtlenségek újratermelődése, munkamegosztás. Kulturális tőke, oktatás, a tőkeformák konverziója – és ezek kritikája.	Előadás, kérdések, megbeszélés	
A magyar nép hagyományos csoportjai és a társadalomnéprajz hagyományos helyszínei: falu, mezőváros. Parasztok, paraszti rétegek, kismesek, kisiparosok, kézművesek, a nemesség, a nemesség rétegei, a nemesség és a parasztek kapcsolata.	Előadás, kérdések, megbeszélés	
A város a magyar társadalom életében. A céhes élet társadalmi jelentősége. Városi társadalmi csoportok: arisztokraták, polgárok, proletárok. Változás és város, urbanizálódás, a város hatása a parasztek életére. Falu és város kapcsolata: piacok, cselédség, proletarizálódás.	Előadás, kérdések, megbeszélés	
Vérség, rokonság, leszármazás (consanguinity, affinity, descent). A család és a családtípusok. Nemzeti településrendszer. A rokonsági rendszerek szabályozása, kulturális formák: incesztus, apa- és anyagyilkosság, testvérgyilkosság.	Előadás, kérdések, megbeszélés	
Házasság és házassági formák. Szövetségek. Műrokonság. Háztartás. Társadalmi rítusok. Sororátus, levirátus. A szexualitás szabályozása és a házasság intézménye.	Előadás, kérdések, megbeszélés	
Nem rokoni kapcsolatok: lokális (szomszédság), munkahely, barátság. Területi szervezetek (és átfedések a rokonsági rendszerekkel). Város és struktúra nélküliség? Általános eszköz: hálózat (network).	Előadás, kérdések, megbeszélés	

Vallás mint rétegződés. Tőkék. Etnicizált vallások. Vallásos rítusok, a közösségből való kizárás és a közösségbe való befogadás. A vallások új jelentősége; profán vallások és kultuszok a médiában és a fogyasztásban.	Előadás, megbeszélés	kérdések,	
A biológia nem (sex) és a társadalmi nem (gender) a társadalom kutatásában. Nők az antropológiai és a néprajzi kutatásban. Matriarchális és patriarchális társadalmak. A társadalmi nem történeti megkonstruálása, a társadalmi nemi viszonyok a paraszti társadalomban és modern, kelet-európai társadalmakban.	Előadás, megbeszélés	kérdések,	
Az életkor (age) a társadalom kutatásában. A gyerekek és az öregek kutatása. Létezik-e gyerekcultúra: a paraszti kultúrákban, a modern társadalmakban. A korhoz kapcsolt képek történeti változása: az öregek tisztelete/háttérbe szorulása; az ifjúság, fiatalok istenítése.	Előadás, megbeszélés	kérdések,	
Rétegződés, osztályok, társadalmi mobilitás. Tőke és termelés mint a társadalmi tagolódás alapja: az osztály mint elemzési lehetőség és ideológia. A munkásosztály tagolódása. Osztályellentétek és megközelítési lehetőségek az osztályokon és osztályellentéteken túl. A munkához és a tőkéhez való hozzáférés: szegények, gazdagok, fogyasztás. Kizárás, marginalitás. Az új társadalom szerveződése és a prekaritás/prekariátus.	Előadás, megbeszélés	kérdések,	
Etnicitás, identitás, nemzet és kisebbségek. Etnikai munkamegosztás. Etnicizált osztály. Rendi identitás vs. nemzeti identitás. A magyar parasztság magyarrá tétele. A nacionalizmus mint történelmi képződmény és kurrens politikai program.	Előadás, megbeszélés	kérdések,	
A társadalmi élet szabályozása és ennek különböző szintjei. Erkölc, norma, szokásjog, törvény, hegemonia, elnyomás. Norma és gyakorlat. Büntetési formák. Politika mint ideológia és gyakorlat. Hierarchia, hatalom és politika. Egalitarizmus és hagyományos tagolódás. Bürokrácia és állam.	Előadás, megbeszélés	kérdések,	
Könyvészet BODROGI Tibor: Társadalmak születése. In: <i>Mesterségek, társadalmak születése</i> . Fekete Sas Kiadó, Budapest, 1997. (korábbi kiadása is elérhető) FÉL Edit: <i>A magyar népi társadalom életének kutatása</i> . Budapest, 1948. POZSONY Ferenc: Az erdélyi magyar társadalom kutatásának eredményei. In: Jakab Albert Zsolt — Keszeg Vilmos — Szabó Árpád Töhötöm (szerk.): <i>Kultúrákutatók és értelmezések</i> . BBTE Magyar Néprajz és Antropológia Tanszék — Kriza János Néprajzi Társaság. Kolozsvár 2008. 157-222. BAUMANN, Zygmunt: <i>Liquid modernity</i> . Polity Press, Cambridge, 2000. CSÁNYI Vilmos: <i>Íme az ember – a humánológus szemével</i> . Libri Kiadó, Budapest, 2015. MÉRŐ László: <i>Mindenki másképp egyforma. A játékelmélet és a racionalitás pszichológiája</i> . Tericum, Budapest, 1996 (és további kiadások) TÖNNIES, Ferdinand: <i>Közösség és társadalom</i> . Gondolat Kiadó, Budapest, 2004. GEERTZ, Clifford: A józan ész mint kulturális rendszer. In: <i>Az értelmezés hatalma</i> . Osiris, Budapest, 246–270. GOFFMAN, Erving: Stigma és szociális identitás. In: László János (szerk.): <i>A hétköznapi élet szociálpszichológiája</i> . Gondolat, Budapest, 179–239. BOURDIEU, Pierre: A szimbolikus tőke. In: <i>A társadalmi egyenlőtlenségek újratermelődése</i> . Gondolat, Budapest, 1978. 379–401. BOURDIEU, Pierre: Gazdasági tőke, kulturális tőke, társadalmi tőke. In: Angelusz Róbert (szerk.): <i>A társadalmi rétegződés komponensei</i> . Új Mandátum, Budapest, 1997. 156–178. PORTES, Alejandro. (1998) Social capital: Its origins and applications in modern sociology. <i>Annual Review of Sociology</i> . 24 KÓSA László: Hagyomány és közösség. <i>Magyar népi kultúra és társadalom</i> . Budapest, 1984. 35-84. KÓSA László: <i>Nemesek, parasztok, polgárok</i> . Debrecen, 1996. GYÁNI Gábor: A polgári család hatalmi dinamikája a klasszikus liberalizmus korában. In: Hofer Tamás (szerk.): <i>Történeti antropológia</i> . Budapest, 1984. 294–303.			

- HANÁK Péter: A polgári lakáskultúra szakaszai a XIX. században, 1815–1914. In: Kövér György (szerk.): *Magyarország társadalomtörténete 2.* Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest, 85–104.
- GYÁNI Gábor: Polgári otthon és enteriőr Budapesten. In: Kövér György (szerk.): *Magyarország társadalomtörténete 2.* Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest, 153–177.
- FARAGÓ Tamás: Háztartás, család, rokonság. *Ethnographia* XCIV. Évf. 2. 216-254. 1988
- FARAGÓ Tamás: A családrekonstrukciós vizsgálat módszerei. Budapest
- FARAGÓ Tamás: Tér és idő – család és történelem. Társadalomtörténeti tanulmányok. Miskolc, 1999
- J. LŐRINCZI Réka: A magyar rokonsági elnevezések rendszerének változásai. Bukarest, 1980
- SZABÓ László: A magyar rokonsági rendszer. Debrecen
- YOUNG, Michael – WILLMOTT, Peter: *Család és rokonság Kelet-Londonban.* Új Mandátum Könyvkiadó – Max Weber Alapítvány, Budapest
- FEHÉR Ágnes: A szomszédság intézménye Tépe községben. Módy György – Balassa Iván – Ujváry Zoltán (szerk.): *Néprajzi Tanulmányok Dankó Imre tiszteletére.* Debrecen, 669-676.
- POZSONY Ferenc: Erdélyi szomszédságok. *Ethnographia* 1997. CVIII. 1-2. 235-264.
- LOMNITZ, Larissa Adler: „Komaság.” Kölcsönös szívességek rendszere a chilei városi középosztályban. *Replika* 29. 1998. 139–153.
- BOURDIEU, Pierre: A vallási mező kialakulása és struktúrája. In: *A társadalmi egyenlőtlenségek újratemelődése.* Gondolat, Budapest, 1978. 165–236.
- GEERTZ, Clifford: A vallás mint kulturális rendszer. In: *Az értelmezés hatalma.* Osiris Kiadó, Budapest, 2001. 72–118.
- LAKE, Marilyn: Női vágyak: a II. világháború női értelmezése. In: Wallach Scott, Joan (szerk.): *Van-e a nőknek történelmük?* Balassi Kiadó, Budapest, 2001. 276-300.
- WALKOWITZ, Judith R.: Egy kirekesztett csoport születése. Prostitúáltak és munkásnők Plymouth-ban és Southamptonban. In: Léderer Pál (szerk.): *A nyilvánvaló nők. Prostitúció, társadalom, társadalomtörténet.* Új Mandátum, Budapest, 1998. 163–190.
- MARGARET Mead: Férfi és nő. Gondolat Kiadó, Budapest, 2003.
- GAZDA Klára: Gyermekvilág Esztelneken. Kriterion Könyvkiadó, Bukarest, 1980. Különösen: Születéstől ifjúkorig. 15–133.
- TURAI Tünde: Az életút végén. Szilágyborzási öregek társadalmi helyzetének vizsgálata. KJNT, Kolozsvár, 2004.
- WEISS János: Újra itt van. Áttekintés a legújabb német Marx-irodalomból. *Fordulat* 15. 185–211.
- STANDING, Guy: Prekariátus. Lakosokból állampolgárok? *Fordulat* 19. 29–51.
- SZÉPE András: Prekariátus. Miért pont most és miért pont itt? *Fordulat* 19. 11–27.
- FEISCHMIDT Margit: Megismerés és elismerés: elméletek, módszerek, politikák az etnicitás kutatásában. In: uő. (szerk.): *Etnicitás. Különbségteremtő társadalom.* Gondolat – MTA KI, Budapest, 2010. 7–29.
- GELLNER, Ernst: A nacionalizmus kialakulása – a nemzet és az osztály mítoszai. In Kántor Zoltán (szerk.): *Nacionalizmuselméletek. Szöveggyűjtemény.* Rejtjel, Budapest, 2004. 45–78.
- HELLER Ágnes: *A szégyen hatalma.* Budapest
- KOTICS József: *Mások tekintetében.* Miskolc, 2001
- NAGY Olga: *A törvény szorításában. Paraszti értékrend és magatartásformák.* Budapest
- TÁRKÁNY Szücs Ernő: *Magyar jogi népszokások.* Budapest, 1981.
- GEERTZ, Clifford: Az ideológia mint kulturális rendszer. In: *Az értelmezés hatalma.* Osiris Kiadó, Budapest, 2001. 26–72.
- WEBER, Max: Az uralom típusai. In: *Gazdaság és társadalom. A megértő szociológia alapvonalai.* Közgazdasági és Jogi Könyvkiadó, 1992. 221–301.

8.2 Szeminárium / Labor	Didaktikai módszerek	Megjegyzések
Bevezetés, szövegelemzés, a megadott szövegrészletek tudomány- és kutatástörténeti elhelyezése	Szövegelemzés, kérdések, vita	
A paraszti közösségek jellemzői, az antropológia, a gazdaság- és társadalomtörténet eredményei angliai és kelet-európai példákön.	Bemutató a szöveg alapján, kérdések, vita	
A paraszti társadalmak zártsága, nyitottsága és a közösségek dinamikája. patrónus–kliens kapcsolatok működése.	Bemutató a szöveg alapján, kérdések, vita	
Paraszti társadalmak a világban. Paraszttalanítás, visszaparasztosodás, mai paraszttörmögalmak.	Bemutató a szöveg alapján, kérdések, vita	
Az erdélyi paraszti közösségek tagozódása a feudalizmus végén, a székely és a más erdélyi falvak társadalomszervezete.	Bemutató a szöveg alapján, kérdések, vita	

Paraszi közösségek a feudalizmus felbomlása után. A kapitalizmus hatása a falusi társadalom szerkezetére	Bemutató a szöveg alapján, kérdések, vita	
A polgárosodás kérdései, a paraszti világ átalakulása. Parasztokból polgárok, paraszt-munkások és utóparaszto.	Bemutató a szöveg alapján, kérdések, vita	
A tőke és a földtulajdon szerepe a társadalom átalakulásában, a vállalkozói tudat átöröklődése.	Bemutató a szöveg alapján, kérdések, vita	
A szocialista és a posztszocialista falu. Kollektivizálás, a társadalom átalakítása. A szocialista falu működése	Bemutató a szöveg alapján, kérdések, vita	
A szocialista és a posztszocialista falu. Falusi társadalmak ma. Elitek, elitcsoportok és tőkeformák a szocialista és a posztszocialista faluban.	Bemutató a szöveg alapján, kérdések, vita	
Család és rokonság, az egy háztartásban élők közti kötelékek: a családhoz és a rokonsághoz kapcsolódó intézmények.	Bemutató a szöveg alapján, kérdések, vita	
A műrokonság és a szomszédság működése, a nem vérrokonok közötti kötelékek.	Bemutató a szöveg alapján, kérdések, vita	
Az osztatlan tulajdonok és egyes növényi kultúrák használatára szerveződő tulajdonosi közösségek: közbirtokosságok, hegyközségek.	Bemutató a szöveg alapján, kérdések, vita	
Férfi és nő közötti, generációk közötti kapcsolatok aszimmetrikus jellegzetességei és ennek összefüggései a paraszti munkarenddel, tulajdonosi viszonyokkal.	Bemutató a szöveg alapján, kérdések, vita	
<p>Bibliográfia</p> <p>ANDORKA Rudolf: Paraszi családszerkezet a XVIII–XIX. században (Alsónyék és Kölked adatai nemzetközi összehasonlításban). <i>Ethn.</i> LXXXVI. (2–3), 1975. 340–367.</p> <p>SÁRKÁNY Mihály: Parasztság és termelési viszonyok. In Uő.: <i>Kalandozások a 20. századi kulturális antropológiában</i>. L'Harmattan, Budapest 2000. 73–88.</p> <p>BENDA Gyula: A polgárosodás fogalmának történeti értelmezhetősége. <i>Századvég</i>, Budapest, 169–176.</p> <p>CSOMA Zsigmond: Az első női foglalkozási statisztika Magyarországon. A női emancipáció és az első részletes női népszámlálás In: Gyáni Gábor – Nagy Beáta (szerk.): <i>Nők a modernizálódó magyar társadalomban</i>. Csokonai, Debrecen, 2006.181–204.</p> <p>ÉGETŐ Melinda: Bevezető In Uő.: (összeállította): <i>Szőlőhegyi szabályzatok és hegyközségi törvények a 17–19. századból</i>. A Magyar Tudományos Akadémia Könyvtárának Kiadása, Budapest, 1985, 5–62.</p> <p>EGYED Ákos: A falu társadalmi. In Uő.: <i>Falu, város, civilizáció</i>. Kriterion, Bukarest. 1981. 226–246.</p> <p>EGYED Ákos: <i>Az erdélyi falu társadalmi típusai 1848 előtt és Társadalmi közösségek és struktúrák az egyes falutípusokban Erdélyben</i>. In Uő.: <i>Falu, város, civilizáció</i>. Kriterion, Bukarest, 1981. 16–48.</p> <p>ERDEI Ferenc: A magyar parasztság válságos kora és Paraszto a mai magyar társadalomban. In: <i>A magyar paraszttársadalom</i>. Budapest, Franklin, 1941. 41–155.</p> <p>FÉL Edit: A nagycsalád és jogszokásai a Komárom megyei Martoson. In: Hofer Tamás (szerk.): <i>Régi falusi társadalmak. Fél Edit néprajzi tanulmányai</i>. Kalligram, Pozsony, 2001. 27–88.</p> <p>FESTECSICS János: A paraszto viszonya földesurukhoz Magyarországon (1806.) <i>Korall</i>. 2005. május, 19–20. 218–223.</p> <p>GERGELY Katalin: Szolgálólányok, summások, napszamosok. Női munkavállalás a Káli-medence falvaiban a két háború között. In: Balázs Géza – Voigt Vilmos (szerk.): <i>Arator. Dolgozatok Balassa Iván 70. születésnapja tiszteletére</i>. Budapest, MTA, 1987. 215–221.</p> <p>Háttérként:</p> <p>HOFER Tamás: Patrónus–kliens kapcsolatok a paraszti társadalomban. In: Utasi Ágnes (szerk.): <i>Társas kapcsolatok</i>. Gondolat, Budapest, 1991. 148–158.</p> <p>IMREH István: <i>A rendtartó székel falu</i>. Kriterion, Bukarest, 1973. 5–90.</p> <p>JÁVOR Kata: A nemi sztereotípiák továbbélése és a szocializációs modell alakulása a nemi szerepre nevelésben (A varsányi példa). NK–NT. 1998. XIX. 155–172.</p> <p>KIDECKEL, David: Comunitate și vanitate: viață socială și transformări în satul socialist. In: <i>Colectivism și singurătate în satele românești</i>. Polirom, Iași, 2006. 122–147.</p> <p>KISS Dénes: A 21. századi mezőgazdaság és élelmiszer-gyártó szektor szereplői Jan van der Ploeg munkáiban. http://ujparasztsag.blogspot.ro/2013/02/a-21-szazadi-mezogazdasag-es-elelmiszer.html</p> <p>KISS Dénes: A falusi elit átalakulása Erdélyben. <i>WEB</i> 2004. április, 9–17.</p>		

KISS Dénes: A posztoszocialista vidéki elit szerkezete és jellemzői. Esettanulmány Erdélyből. *Szociológiai Szemle* 2013. 3.

KOVÁCH Imre: A magyar társadalom „paraszttalanítása” – európai összehasonlításban. *Politikatudományi Szemle* 2003/3. szám 41–65. <http://doksi.hu/get.php?lid=10170>

MACFARLANE, Alan: A paraszti társadalom természete. In Uő.: *Az angol individualizmus eredete*, Századvég–Hajnal István Kör, Budapest, 1993. 31–64.

MOLNÁR Ágnes: Alkalmazkodó polgárosodás: a paraszti társadalom átalakulásának egy lehetséges útja a 20. század folyamán. A kiskanizsai „sáskák” példája. *Korall*. 2005. május, 19–20. 190–217.

NAGY Olga: A parasztcsalád szerkezete. In: *A törvény szorításában. Paraszti értékrend és magatartásformák*. Gondolat, Budapest, 1989. 37–58.

OLÁH Sándor: Kliensek és patrónusok. Egy szocialista termelőszervezet tündöklése és bukása. In Uő.: *Kivizsgálás. Írások az állam és a társadalom viszonyáról a Székelyföldön, 1940–1989*. Pro-Print Könyvkiadó, Csíkszereda, 2008. 365–384.

PETERCSÁK Tivadar: A falusi gazdasági közösségek történeti kérdései és törvényi keretei. In: *Nemesi és paraszti közbirtokosságok Heves megyében (XVIII–XX. század)*. Eger, 2003. 5–19.

REZESSY Anna: „Összejönnek a szomszédok is...” A szomszédság rendszere Homokmégyen. *Tabula*, IV. (2), 2001, 231–269.

SZABÓ Á. Töhötöm: Átalakuló ruralitás a város–falú és az új vidékiségek kontextusában. In: *Gazdasági adaptáció és etnicitás. Gazdaság, vidékiség és integráció egy erdélyi térségben*. KJNT–NKI, Kolozsvár, 2013. 158–166.

SZELÉNYI Iván: *Harmadik út? Polgárosodás a vidéki Magyarországon*. Akadémiai Kiadó, Budapest, 51–119. (a kötet 1–4. fejezetei)

VANHAUTE, Eric: Peasants and depeasantization. In *Handbook of world-system analysis*. 2010.

VERESS Enikő: De/re-țărănizare în România după 1989. *Sociologie Românească*, III. 3. 1999.

VIDACS Bea: Komaság és kölcsönösség Szentpéterszegen. *Ethn*. XCVI. (4), 1985, 509–530.

WOLF, Eric R.: Paraszti koalíciók. In: Service, E. R. – Sahlins, M. D. – Wolf, E. R.: *Vadászok, törzsek, parasztok*. Kossuth, Budapest, 1973. 416–426.

WOLF, Eric: *Closed Corporate Peasant Communities in Mesoamerica and Central Java*. In: *Pathways of Power. Building an Anthropology of the Modern World*. University of California Press, Berkeley, 2001. 147–159.

9. Az episztemikus közösségek képviselői, a szakmai egyesületek és a szakterület reprezentatív munkáltatói elvárásainak összhangba hozása a tantárgy tartalmával.

A tantárgy összhangban van a debreceni, szegedi, pécsi, budapesti egyetemeken tanított, hasonló tematikájú tantárgyak tartalmával, kidolgozása a legfontosabb alkalmazók (múzeumok, kulturális intézmények és szervezetek) konzultációjával történt. Ugyanakkor arra is figyel, hogy olyan általános elemzési képességeket adjon át a diákoknak, amit később a munkájuk során hasznosítani is tudnak.

10. Értékelés

Tevékenység típusa	10.1 Értékelési kritériumok	10.2 Értékelési módszerek	10.3 Aránya a végső jegyben
10.4 Előadás	A tananyag ismerete, problematizáló bemutatása	Szóbeli vizsga	50%
10.5 Szeminárium / Labor	a tananyag ismerete, problematizáló bemutatása	írsábeli vizsga	25%
	feladatok megoldása a félév során	a diákok munkájának a nyomon követése, értékelése	25%
10.6 A teljesítmény minimumkövetelményei			
<ul style="list-style-type: none"> Az alapfogalmak elsajátítása. A nagy folyamatok önálló bemutatásának és értékelésének a képessége. Egyes társadalmi jelenségek értelmezésének és elemzésének a képessége. 			

11. SDG ikonok (Fenntartható fejlődési célok/ Sustainable Development Goals)²

	A fenntartható fejlődés általános ikonja								

Kitöltés időpontja:
2025. 01. 24.

Előadás felelőse:
Dr. SZABÓ Á. Töhötöm

Szeminárium felelőse
Dr. BAKOS Áron

Az intézeti jóváhagyás dátuma:
2025. 05. 06.

Intézetigazgató:
Dr. LÁSZLÓ Éva

² Csak azokat az ikonokat tartsa meg, amelyek az [SDG-ikonoknak az egyetemi folyamatban](#) történő alkalmazására vonatkozó eljárás szerint illeszkednek az adott tantárgyhoz, és törölje a többit, beleértve a fenntartható fejlődés általános ikonját is – amennyiben nem alkalmazható. Ha egyik ikon sem illik a tantárgyra, törölje az összeset, és írja rá, hogy „Nem alkalmazható”.